

การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่
ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

The Management of Educational Quality in the New Normal Way
under the Jurisdiction of Mahasarakham Primary Educational Service Area

สุชาติ พุทธลา¹

Suchart Phuttala¹

Received: 14 February 2022, Revised: 1 March 2022, Accepted: 17 March 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ 2) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ และ 3) ศึกษาผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ การศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหา ระยะที่ 2 พัฒนาแนวทางการบริหารจัดการ และระยะที่ 3 ศึกษาผลการบริหารจัดการ ผลการวิจัยพบว่า จากการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาพบว่าสถานศึกษามีปัญหาคุณภาพการศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียน การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ควรเป็นกลยุทธ์และแนวทางเกื้อหนุนให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ในตำแหน่งกลยุทธ์ตั้งรับหรือป้องกันตัวเพื่อลดอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและหามาตรการที่ทำให้เกิดความสูญเสียที่น้อยที่สุด แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่มี 8 องค์ประกอบ ได้แก่ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และตัวชี้วัด แนวทางและโครงการ และผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่า การดำเนินงานโครงการตามกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการดำเนินงานบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการจัดการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : คุณภาพการศึกษา, วิถีปกติใหม่

Abstract

The purposes of this study were to study: 1) the conditions and problems of the educational quality management in a new normal way, 2) the guidelines for the educational quality management in the new normal way, and 3) the results of the educational quality management in the new normal way. The study included 3 phases covering: Phase 1: to study the current conditions and problems; Phase 2: to develop the guidelines for management, and Phase 3: to study the management outcomes. The results of the study found that the educational institution had the problems on the educational quality, learning management quality, and learner quality. The management of educational quality in the new normal should be the strategy and approach to support the learning atmosphere occurring in the strategic position of defending to decrease different obstacles predicting for occurrence and to find the measure causing the least loss. The guidelines for managing the educational quality in the new normal way contained 8 components composing of: vision, mission, strategic issues, goals, strategies and indicators. For the guidelines and projects, the results of managing the educational quality in the new normal way indicated that the project performing following to the strategies of the management of the educational quality in the new normal way implied in the most level. The results of the educational quality management of the educational institute as a whole appeared in the most level. The results in learning management in the new normal way of the educational institute in overall revealed in the most level, and the stakeholders' satisfaction towards the educational quality management in the new normal way as a whole implied in the much level.

Keywords : educational quality, new normal way

---

¹ ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 อีเมล suchat224@gmail.com

บทนำ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2563ก : 125 - 128) ดำเนินการรายงานสรุปผลการติดตามประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทั่วประเทศ พบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานที่สรุปเป็นประเด็นสำคัญจำแนกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ การดำเนินการตามตัวชี้วัดเกี่ยวกับการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การพัฒนาผู้เรียน การพัฒนาทักษะการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงสู่อาชีพรวมทั้งการมีงานทำ การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือ คู่ครองนักเรียน และการนิเทศภายในโรงเรียน ผลการดำเนินงาน พบว่า สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้ครูขาดความรู้ความเข้าใจทักษะด้านเทคโนโลยี ไม่ครบชั้น และไม่ตรงตามวิชาเอก ศึกษานิเทศก์ไม่ครบตามกรอบอัตรากำลัง บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขาดการประสานงานภายในองค์กร มีการจัดเก็บเอกสาร และร่องรอยหลักฐานในการดำเนินงานยังไม่เป็นระบบเท่าที่ควร ทั้งนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564ค : 97 - 99) ระบุว่า องค์ประกอบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ได้แก่ บุคลากรที่เป็นผู้นำ ได้แก่ ผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา คือ บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการนำองค์การหรือกำหนดทิศทางองค์การ ส่วนหนึ่งเป็นบุคลากรขององค์การขับเคลื่อนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายงบประมาณส่งผลต่อประสิทธิภาพ ประสิทธิผลองค์การ โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสูงจะมีรูปแบบหรือแนวทางการทำงานด้านงบประมาณเป็นระบบและสอดคล้องกับสภาพพื้นที่และบริบท การบริหารจัดการเป็นกระบวนการกำหนดแนวทาง หรือทิศทางการดำเนินงานองค์การจะต้องกำหนดตัวชี้วัด เป้าหมาย วิสัยทัศน์ พันธกิจขององค์การสอดคล้องกับสภาพปัญหา บริบทของพื้นที่ การบริการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษามีหน้าที่ให้บริการและอำนวยความสะดวกด้านการศึกษาให้กับผู้เรียน อีกทั้งต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เกี่ยวข้องหรือผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย การให้บริการจึงจำเป็นต้องมีรูปแบบและช่องทางการให้บริการที่ดี เหมาะสม รวดเร็วถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ด้านเครือข่ายความร่วมมือและการมีส่วนร่วมต้องมีกระบวนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชนและชุมชนอย่างต่อเนื่อง

โดยสรุปกล่าวได้ว่า การที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดำเนินการจัดการศึกษาในช่วงเวลาที่ผ่านมา พบว่า ผลการปฏิบัติงานของเขตพื้นที่การศึกษาแต่ละแห่งยังไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระดับผลสัมฤทธิ์ยังแตกต่างกันและแนวโน้มจะแตกต่างกันมากขึ้นในอนาคต ในขณะเดียวกันสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปัจจุบันจะต้องพัฒนาเป็นองค์กรทางสังคมเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้และเป็นหน่วยงานทางการศึกษาจะต้องพัฒนาไปสู่องค์กรแห่งคุณภาพ แม้ว่าในทางการบริหารการศึกษามีทฤษฎีการบริหารบ่งบอกลักษณะของการบริหาร และผู้บริหารนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารแล้วก็ตาม แต่เมื่อมีการปฏิรูปการศึกษาและเปลี่ยนแปลงนโยบายหน่วยงานต้นสังกัด ทั้งด้านหลักการแนวคิดการจัดการจัดการศึกษาใหม่ การบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนแนวทางโดยมุ่งความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลให้มากขึ้นภายใต้หลักการพื้นฐานแนวทางการกระจายอำนาจ ที่ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเป็นผู้นำทางการศึกษาต้องใช้ศักยภาพความเป็นผู้นำ ทักษะทางการบริหาร บทบาทเชิงการบริหาร ปฏิบัติหน้าที่บริหารนำองค์กรไปสู่ความก้าวหน้าอย่างมีคุณภาพและมาตรฐานตามความคาดหวังของการปฏิรูปการศึกษา โดยจะต้องมีรูปแบบหรือนวัตกรรมทางการบริหารที่มีประสิทธิผล เพื่อนำไปใช้ในการบริหารจัดการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาที่มีคุณภาพและประสิทธิภavnั้นมุ่งพิจารณาที่ 3 องค์ประกอบ ได้แก่ บุคลากรที่เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ความรู้ของบุคลากรพัฒนาในลักษณะการจัดการความรู้ และการบริหารจัดการตามแนวทางการบริหารจัดการภาครัฐและ
วงจรกิจกรรม

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นหน่วยงานหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่
ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เนื่องจากพบผู้ป่วยยืนยันในพื้นที่และเหตุการณ์ผู้ป่วยยืนยันติดเชื้อเข้า
มาทำกิจกรรมในจังหวัดมหาสารคามคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดมหาสารคามจำเป็นต้องใช้มาตรการยับยั้งการแพร่
ระบาดในจังหวัดให้งดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย วิทยาลัย โรงเรียนและสถานกวดวิชาทุกแห่งตั้งแต่วันที่ 19
มีนาคม พ.ศ. 2563 (คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดมหาสารคาม. 2563 : 2) และประกาศเกี่ยวกับการเปิดปิด
สถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามกระทรวงศึกษาธิการกำหนดแนวนโยบายการจัดการเรียนการสอนภายใต้
สถานการณ์วิกฤตว่า “การเรียนรู้นำการศึกษา โรงเรียนอาจหยุดได้แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” ครอบคลุมทุกระดับชั้น
และประเภทการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2563 : 1) พร้อมกันนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
ขั้นพื้นฐานกำหนดรูปแบบการเรียนทางเลือกไว้ 5 รูปแบบตามความเหมาะสม โดยอาจจัดให้มีการผสมผสานรูปแบบกันก็
ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2564ข : คำนำ) ผู้ศึกษาในฐานะเป็นผู้บริหารของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 ได้ตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของสำนักงานเขตพื้นที่ในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดภายใต้วิถีปกติใหม่ ในด้านการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนา
ความรู้ การพัฒนาการบริหารจัดการที่มีผลต่อคุณภาพผู้บริหารโรงเรียน ครู และนักเรียน จึงพัฒนาการบริหารจัดการ
คุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
3. เพื่อศึกษามลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

1. **วัตถุประสงค์** เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ ของ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2
2. **กลุ่มเป้าหมาย** ประกอบด้วย ผู้ร่วมสนทนากลุ่ม จำนวน 23 คน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน
ผู้อำนวยการกลุ่ม จำนวน 10 คน บุคลากรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จำนวน
5 คน คณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 5 คน ได้มาโดย
การเลือกแบบเจาะจง
3. **วิธีดำเนินการ** ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้วิถีปกติใหม่ การ
บริหารงานวิชาการในวิถีปกติใหม่ ทฤษฎีและแนวคิด และการสนทนากลุ่มผู้บริหารการศึกษา ผู้อำนวยการกลุ่ม

บุคลากร คณะกรรมการติดตามตรวจสอบประเมินผลและนิเทศการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอก การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่

4. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ และประเด็นการสนทนากลุ่มการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่

5. **การวิเคราะห์ข้อมูล** แบบบันทึกข้อมูลสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ และประเด็นการสนทนากลุ่มการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่

1. **วัตถุประสงค์** เพื่อสังเคราะห์กลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ ตรวจสอบกลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่

2. **กลุ่มเป้าหมาย** ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลการประชุมเชิงปฏิบัติการสังเคราะห์กลยุทธ์ และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา จำนวน 12 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 3 คน ผู้อำนวยการกลุ่ม จำนวน 3 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 3 คน และครู จำนวน 3 คน และผู้ประเมินกลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ จำนวน 24 คน ได้แก่ ผู้บริหารการศึกษา จำนวน 2 คน ศึกษาในเทศก์ จำนวน 2 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 10 คน และครูหัวหน้ากลุ่มงานวิชาการโรงเรียน จำนวน 10 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. **วิธีดำเนินการ** ประกอบด้วย 1) การนำเสนอผลการศึกษาข้อมูลระยะที่ 1 2) วิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ 3) จัดทำกลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ และ 4) ตรวจสอบคุณภาพของกลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่

4. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่แบบสังเคราะห์กลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ และแบบประเมินกลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการ การคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่

5. **การวิเคราะห์ข้อมูล** แบบบันทึกข้อมูลสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ แบบประเมินกลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอแบบตารางประกอบการพรรณนา

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่

1. **วัตถุประสงค์** เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการทดลองใช้การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่

2. **กลุ่มเป้าหมาย** ประกอบไปด้วย 1) โรงเรียน จำนวน 221 โรงเรียน 2) ผู้ประเมินผลการดำเนินการตามกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ จำนวน 52 คน 3) ผู้ประเมินผลการดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 4 คน 4) ผู้ประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในวิถีสปทใหม่ของสถานศึกษา จำนวน 4 คน และ 5) ผู้ประเมินความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีสปทใหม่ จำนวน 221 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง

3. **วิธีดำเนินการ** ประกอบด้วย 1) กำหนดโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายเพื่อทดลองใช้ 2) ประชุมผู้บริหารและครูชี้แจงแนวทาง การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา 3) พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาตามแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา 4) โรงเรียนพัฒนางานตามกลยุทธ์ แนวทางและโครงการการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา 5) แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา และดำเนินการนิเทศ และ 6) ประเมินผลการดำเนินงาน

4. **เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย** ได้แก่ แบบประเมินผลการดำเนินการตามกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา แบบประเมินผลการดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ และแบบสอบถามความพึงพอใจ

5. **การวิเคราะห์ข้อมูล** แบบประเมินผลการดำเนินการตามกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา แบบประเมินผลการดำเนินการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา แบบประเมินผลการจัดการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ และแบบสอบถามความพึงพอใจ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำเสนอแบบตารางประกอบการพรรณนา

ผลการวิจัย

1. การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่า เดิมสถานศึกษามีปัญหาทางด้านคุณภาพการศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียนเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ยิ่งซ้ำเติมปัญหาดังกล่าวให้รุนแรงยิ่งขึ้น การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ จึงเป็นกลยุทธ์และแนวทางที่เกื้อหนุนให้เกิดบรรยากาศการเรียนรู้ภายในโรงเรียนในตำแหน่งกลยุทธ์ตั้งรับหรือการป้องกันตัวเพื่อพยายามลดหรือหลบหลีกภัยอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและหามาตรการที่ทำให้องค์กรเกิดความสูญเสียที่น้อยที่สุด

2. แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่า มี 8 องค์ประกอบคือวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด มาตรการ และโครงการ กลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ 2) การพัฒนาการอ่านออก เขียนได้คิดเลขเป็น 3) การนิเทศแบบบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน 4) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ active learning 5) การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 6) การพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัย และ 7) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน

3. ผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่า

3.1 การดำเนินงานตามกลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ใช้วงจรคุณภาพ PDCA โดยขั้นวางแผน (P) ได้สร้างความตระหนัก วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา จัดทำกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนา และประชุมคณะทำงาน ขั้นปฏิบัติ (D) ได้ประชุมชี้แจงโรงเรียน ดำเนินการพัฒนา และนิเทศ ขั้นตรวจสอบ (C) มีการนิเทศตรวจสอบผลการดำเนินงาน และขั้นปรับปรุง (A) วิเคราะห์ผล และจัดทำรายงาน

3.2 ผลการดำเนินงานโครงการตามกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.49$) เมื่อจำแนกเป็นรายโครงการ โครงการที่มีคะแนนการประเมินสูงสุด ได้แก่ โครงการนิเทศแบบบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.48$) และโครงการพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัย ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.48$) รองลงมาคือ โครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ($\bar{X} = 4.58, S.D. = 0.50$) ตามลำดับ

3.3 ผลการดำเนินงานบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน ด้านที่มีคะแนนประเมินสูงสุดได้แก่ ด้านการบริหารจัดการคุณภาพ ($\bar{X} = 4.59$, S.D. = 0.64) รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคคลแห่งการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.53) และด้านการจัดการความรู้ ($\bar{X} = 4.42$, S.D. = 0.58) ตามลำดับ

3.4 ผลการจัดการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.51$, S.D. = 0.77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 5 ด้าน และระดับมาก 4 ด้าน ด้านที่มีคะแนนประเมินสูงสุด ได้แก่ ด้านมาตรการสุขภาพ ($\bar{X} = 4.58$, S.D. = 0.75) รองลงมาได้แก่ ด้านกิจกรรมนักเรียน ($\bar{X} = 4.57$, S.D. = 0.77) และด้านการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

3.5 ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.47$, S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.50$, S.D. = 0.50) รองลงมาคือ ความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.49) และความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.62) ตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่า สถานศึกษามีปัญหาทั้งด้านคุณภาพการศึกษา คุณภาพการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพผู้เรียน ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์ดังกล่าวอย่างปลอดภัยจากโรคร้าย จึงมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ทั้งนี้การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหามาจาก 2 ส่วน ได้แก่ การศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาการจัดการเรียนรู้ วิถีปกติใหม่ การบริหารงานวิชาการในวิถีปกติใหม่ ทฤษฎีและแนวคิดในการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา สนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องเพื่อทำการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกเกี่ยวกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ ผลการสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 พบว่าจุดแข็ง (S) = 1.782 จุดอ่อน (W) = 2.556 โอกาส (O) = 2.051 และภาวะคุกคาม (T) = 2.535 เป็นตำแหน่งกลยุทธ์ตั้งรับ หรือป้องกันตัว (defensive strategy) เพื่อพยายามลดหรือหลบหลีกภัยอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนหามาตรการที่ทำให้องค์กรเกิดความสูญเสียน้อยที่สุด ผลการศึกษาสอดคล้องกับ Lichtenstein, Schonfeld and Kline (1994 : 80 - 83) ที่ว่าระบบการรับมือกับสถานการณ์วิกฤตที่ดีไม่ใช่เพียงแค่การจัดทำระบบในเชิงรุกเท่านั้นแต่ควรมีจุดเน้นที่เน้นการป้องกันทั้งระดับห้องเรียน โรงเรียน และเขตพื้นที่ ข้อเสนอของกรมอนามัย (2563 : คำนำ) ระบุว่าควรสร้างความตระหนัก การรู้เท่าทัน และเตรียมความพร้อมในการรับมือกับการระบาดของโรคอย่างมีประสิทธิภาพมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อลดความเสี่ยงและป้องกันไม่ให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นทรัพยากรสำคัญในการขับเคลื่อนและพัฒนาประเทศในอนาคตในขณะที่สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2564 : ออนไลน์) นำเสนอว่าสถานการณ์โควิด-19 สำหรับประเทศไทย คือ ความท้าทายในการเปลี่ยนไม่ใช่แค่การแก้ไขเฉพาะหน้าเท่านั้น แต่ควรเป็นการเปลี่ยนวิกฤตเป็นโอกาสการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้ดีกว่าเดิม มาตรการเรียนรู้ของไทยไม่ควรปรับแค่กระบวนการเรียนรู้ในห้องเรียน แต่ต้องปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ที่ต้องสอดคล้องกันและเชื่อมโยงการเรียนรู้ของเด็ก การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จึงมุ่งเน้นกลยุทธ์เชิง

รับที่บางรายการมุ่งเน้นพัฒนาคุณภาพการศึกษาในช่วงมีการเรียนในที่ตั้ง (on-site) และปรับใหญ่ทั้งระบบการเรียนรู้ทั้งระบบบริหารจัดการของสถานศึกษา การพัฒนาครู การนิเทศ และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่า มี 8 องค์ประกอบคือ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด แนวทาง และโครงการ จากการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและการสนทนากลุ่มสังเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 จากนั้นนำมากำหนดเป็นวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นกลยุทธ์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด แนวทาง และโครงการ ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่มี 7 ด้าน ได้แก่ 1) การพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ 2) การพัฒนาการอ่านออกเขียนได้คิดเลขเป็น 3) การนิเทศแบบบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐาน 4) การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ active learning 5) การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 6) การพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัยและ 7) การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน แนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่พิจารณาทุกปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ ทั้งด้านอาคารสถานที่ ห้องเรียน วัสดุอุปกรณ์ และสุขอนามัย การสร้างเครือข่ายความร่วมมือของผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับ 3 เสาหลัก (Three pillars) แนวทางการรับมือกับภาวะวิกฤตของ CS&A international (2021 : online) ประกอบด้วย กระบวนการจัดการที่มีคุณภาพ สมรรถนะของบุคลากรหรือทีมบุคลากร และการตัดสินใจระดับบริหารที่มีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ขั้นตอนการวิจัยเรื่องนี้สอดคล้องกับแนวคิดการวิจัยและพัฒนา (research and development: R&D) เป็นกระบวนการที่มีลำดับขั้นตอนต่อเนื่องกันตามลำดับ โดยผลที่ได้จากการดำเนินงานขั้นตอนหนึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าของการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไปที่มีจุดเน้นสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ การแสวงหาความรู้ หรือความเข้าใจใหม่ด้วยการวิจัย และการออกแบบ การสร้างหรือผลิตนวัตกรรมด้วยการพัฒนา อาศัยกระบวนการพัฒนาตามรูปแบบ R₁D₁.. R₂D₂..R₃D₃..R₄D₄ ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนามีกระบวนการหลัก 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการวิจัย (R) และขั้นตอนการพัฒนา (D) นอกจากนี้คู่มือและเครื่องมือประกอบการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ยังได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา ดังนั้นกล่าวได้ว่ากลยุทธ์และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 มีคุณภาพและประโยชน์ในการนำไปปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับการพัฒนาการบริหารงาน รูปแบบการพัฒนา หรือแนวทางการพัฒนา อาทิเช่น ประชุม แรงกสิกรรม, สุมาลย์ ม่วงประเสริฐ และสมบุรณ์ สุขสำราญ (2557 : 129 - 130) ได้ทำการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาที่ใช้การสอบถาม การสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มเพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการ สิทธิชัย เวศสุวรรณ (2558 : 138 - 141) ทำการพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพองค์กรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สร้างรูปแบบการบริหารโดยการสังเคราะห์เอกสารและเทคนิคเดลฟาย ธวัชชัย อู่พานิช, สมุทรา ชำนาญ และสมบัติ สุวรรณพิทักษ์ (2559 : 156 - 157) พัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาใช้แบบสอบถามและวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของรูปแบบ

3. ผลการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่า

3.1 การดำเนินงานตามกลยุทธ์ และแนวทางการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่โดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA ขึ้นวางแผน (P) ได้สร้างความตระหนัก วิเคราะห์สภาพปัจจุบันปัญหา จัดทำกลยุทธ์และแนวทาง

การพัฒนา การประชุมคณะทำงาน ชั้นปฏิบัติ (D) จัดประชุมชี้แจงโรงเรียนดำเนินการพัฒนาตามกลยุทธ์และแนวทางการพัฒนาทั้ง 7 ประการ และนิเทศ ชั้นตรวจสอบ (C) มีการนิเทศ ตรวจสอบผลการดำเนินงาน และชั้นปรับปรุง (A) การวิเคราะห์ผล และจัดทำรายงาน ขั้นตอนทั้งหมดเป็นการดำเนินการตามวงจรคุณภาพตามแนวคิดของ Deming การดำเนินงานบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา

3.2 ผลการดำเนินงานโครงการตามกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อจำแนกเป็นรายโครงการ พบว่า โครงการที่มีคะแนนประเมินสูงสุดได้แก่ โครงการนิเทศแบบบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานและโครงการพัฒนาสถานศึกษาปลอดภัย รองลงมาคือ โครงการพัฒนาการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ไม่อยู่ในภาวะปกติ โรงเรียนเปิดเรียนแบบ on-hand, online, on-air รวมทั้งกิจกรรมอื่นที่เกี่ยวข้องกับการอบรมหรือการประชุมเป็นแบบออนไลน์ แม้กระทั่งการติดต่อราชการที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีบุคลากรบางส่วนทำงานที่บ้าน (work from home) กิจกรรมที่สำคัญในช่วงเวลานี้ คือ นิเทศการเรียนการสอนในสถานการณ์โดยศึกษานิเทศก์ ที่ต้องเก็บข้อมูลรายละเอียดต่างๆ เพื่อรายงานหน่วยงานต้นสังกัด (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. 2564 : 3) ทั้งรูปแบบการจัดการเรียนการสอน วิธีการที่ใช้สื่อสารกับนักเรียน การนิเทศ ติดตามการขับเคลื่อนนโยบายเร่งด่วน และอื่นๆ

3.3 ผลการดำเนินงานบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน และระดับมาก 1 ด้าน ด้านที่มีคะแนนประเมินสูงสุด ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการคุณภาพ รองลงมาได้แก่ ด้านการพัฒนาบุคคลแห่งการเรียนรู้ และด้านการจัดการความรู้ ตามลำดับ เนื่องจากกิจกรรมการพัฒนาส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับผู้บริหารโรงเรียนเพื่อการบริหารจัดการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาความรู้ของครู การบริหารงานวิชาการ สถานศึกษาปลอดภัย การนิเทศและการพัฒนาเทคโนโลยี ผลการพัฒนาทำให้ครูมีวิธีการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครู นักเรียนและผู้ปกครองเป็นไปด้วยดีตามแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบ on-hand และมีความสามัคคีในโรงเรียนตามแนวทางการสร้างองค์การแห่งการเรียนรู้ นักเรียนเรียนรู้ตามบริบทของโรงเรียนและมีทักษะดิจิทัล มีความรับผิดชอบในการเรียน และผู้ปกครองมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพครู และความชื่นชมการทำงานของครู

3.4 ผลการจัดการเรียนรู้ในวิถีปกติใหม่ของสถานศึกษา พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีคะแนนประเมินสูงสุด ได้แก่ มาตรการสุขภาวะ รองลงมา ได้แก่ กิจกรรมนักเรียน และการจัดการเรียนรู้ตามลำดับ ผลจากการทดลองใช้ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นความสำคัญของมาตรการสุขภาวะเพื่อสร้างระบบนิเวศการเรียนรู้ที่ปลอดภัยในโรงเรียนด้านกายภาพและด้านสังคม จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง พบว่า ข้อกังวลส่วนใหญ่ของการจัดการเรียนรู้ในภาวะปกติใหม่ คือ การไม่สามารถเปิดเรียนแบบปกติที่โรงเรียนได้ (on-site) เพราะสถานที่เรียนไม่ปลอดภัยเพียงพอ ดังนั้น Teacher task force และ UNESCO จึงได้แนะนำ 7 วิธีการแก่โรงเรียนเพื่อช่วยให้ครูประสบความสำเร็จเมื่อโรงเรียนกลับมาเปิดอีกครั้งว่า สร้างสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยสำหรับทุกคนในโรงเรียน ความปลอดภัยและสวัสดิภาพของนักเรียนและครูถือเป็นเรื่องที่สำคัญยิ่ง โรงเรียนที่ปลอดภัยและถูกสุขอนามัยมีความสำคัญ โรงเรียนต้องสร้างความรู้สึกร่วมกันให้ทุกคนทั้งในช่วงที่ยังคงระบาด หรือหยุดการระบาดมาตรการต่าง ๆ ควรปรับให้เข้ากับบริบทท้องถิ่นและมาตรฐานที่ควรจะเป็น (Task Teacher Force and UNESCO. 2021 : online) สอดคล้องกับกรมอนามัย (2563 : 3) ว่า สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่มีนักเรียนอยู่รวมกันจำนวนมาก มักจะมีความเสี่ยงสูง หากมีระบบการจัดการไม่ดี อาจจะมีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด 19 ได้ในกลุ่มเด็ก ดังนั้นการเปิดเรียนจะต้อง

คำนึงถึงความปลอดภัยและสอดคล้องกับมาตรการด้านสาธารณสุขเป็นสำคัญ กิจกรรมนักเรียน และการจัดการเรียนรู้เป็นอีกเรื่องหนึ่งที่สำคัญ การจัดการเรียนรู้จะเกี่ยวข้องกับการออกแบบการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ และการวัดและประเมินผลที่อาศัยการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิภาพ ในโครงการมุ่งสนองตอบการเรียนรู้ในกรณีโรงเรียนเปิดสอนได้ (on-site) และเป็นเครื่องมือการเรียนรู้และการดูแลสุขภาพสภาพทางต้องจัดการเรียนที่บ้านเพื่อให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ไม่ว่าที่ใดก็ตามดังคำว่า “การเรียนรู้นำการศึกษาโรงเรียนอาจหยุดได้แต่การเรียนรู้หยุดไม่ได้” (กรมอนามัย, 2563 : ข)

3.5 ความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องที่มีต่อกลยุทธ์การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถิปกติใหม่โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความเป็นประโยชน์ รองลงมาคือความเป็นไปได้ และความถูกต้องตามลำดับ เนื่องจากการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถิปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 2 มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ โดยมีการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการพัฒนาที่มุ่งเน้นการพัฒนาวิชาชีพครู และการจัดการเรียนรู้ในวิถิปกติใหม่ การค้นหาความต้องการจำเป็นในการพัฒนา วางแผนการจัดการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน ร่วมมือกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาผู้เรียนและประเมินผลการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดการปรับปรุงการทำงานให้ดีขึ้น นอกจากนี้การพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถิปกติใหม่ครั้งนี้มีการดำเนินงานทบทวนการทำงานหลายวงรอบ แต่ละวงรอบได้รับการพัฒนาเพิ่มขึ้นตามวงจรการพัฒนาส่งผลให้เกิดความพึงพอใจของผู้บริหารโรงเรียนที่มีส่วนเกี่ยวข้องดังกล่าว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กระทรวงมหาดไทย/กระทรวงศึกษาธิการควรใช้สารสนเทศจากผลการวิจัยนี้ประกอบการตัดสินใจวางแผนดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบาทและอำนาจหน้าที่ เพื่อกำหนดนโยบาย แผนการดำเนินการ มาตรการส่งเสริมการจัด การเรียนรู้อย่างเป็นระบบให้มีความชัดเจน ทันต่อสถานการณ์วิกฤติ สามารถปรับดำเนินการตามบริบทของสถานศึกษาและควรสื่อสารนโยบายและแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนด้วยวิธีการและช่องทางที่หลากหลาย

1.2 ผู้บริหารการศึกษาหรือผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถิปกติใหม่เพื่อให้ครอบคลุมโครงสร้างการบริหารสถานศึกษา ทั้งการบริหารวิชาการ การบริหารทั่วไป การบริหารงานบุคคล การบริหารงบประมาณ เพื่อให้การทำงานประสานสอดคล้องและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายแนวทางการจัดการเรียนรู้ในสถานการณ์โควิด-19 ให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองอย่างชัดเจน รวมทั้งสนับสนุนเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนรู้

1.4 สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันภายในโรงเรียน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประเด็นการจัดการเรียนรู้ การป้องกันการแพร่ระบาด วิธีการวิจัย และสร้างความร่วมมือในการจัดการเรียนรู้ร่วมกันทั้งระบบภายในโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยมีผู้บริหาร ครู หรือผู้เชี่ยวชาญเป็นที่ปรึกษาเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ในวิถิปกติใหม่มีคุณภาพยิ่งขึ้น

1.5 ควรกำหนดโครงการตามกลยุทธ์ของการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถิปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เป็นส่วนหนึ่งของโครงการในแผนปฏิบัติการประจำปีของโรงเรียน และเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารสถานศึกษา และการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาควรศึกษาติดตามผลการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) อย่างต่อเนื่องเพื่อมีข้อมูลสารสนเทศประกอบการตัดสินใจในการพัฒนารูปแบบที่ส่งเสริมสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 ควรศึกษาวิจัยเพื่อถอดบทเรียนการจัดการเรียนรู้ของสถานศึกษาในสถานการณ์โควิด-19 โดยใช้หลักการบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาในวิถีปกติใหม่ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2 เพื่อพัฒนาเป็นรูปแบบการบริหารจัดการหรือการจัดการเรียนรู้อื่นๆ ในสถานการณ์วิกฤติที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต

2.3 ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบและวิธีการจัดการเรียนรู้กรณีที่ไม่สามารถจัดการเรียนรู้ในโรงเรียน (on-site) เพื่อพัฒนาสื่อ นวัตกรรมสำหรับการจัดการเรียนรู้ออนไลน์ หรือการจัดการเรียนรู้ทางไกล

2.4 ควรมีการวิจัยการเสริมสร้างพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ หรือการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพสำหรับนักเรียน หรือภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

เอกสารอ้างอิง

- กรมอนามัย. (2563). *คู่มือการปฏิบัติสำหรับสถานศึกษาในการป้องกันการแพร่ระบาดของโรคโควิด 19*. กรุงเทพฯ: กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข.
- คณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดมหาสารคาม. (2563). *ประกาศคณะกรรมการโรคติดต่อจังหวัดมหาสารคาม เรื่อง มาตรการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด 19 จังหวัดมหาสารคาม*. 1 - 3, 18 มีนาคม.
- ธวัชชัย อู่พานิช, สมุทร ชำนาญ และสมบัติ สุวรรณพิทักษ์. (2559). การพัฒนารูปแบบที่มีประสิทธิภาพของการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 27(1): 156 - 168.
- ประชุม แรงกสิกรณ์, สุวมาลัย ม่วงประเสริฐ และสมบุรณ์ สุขสำราญ. (2557). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมการพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*, 10(2), 129 - 136.
- สถาบันวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย. (2564, 10 กุมภาพันธ์). *จัดการเรียนการสอนอย่างไรในสถานการณ์โควิด-19 จากบทเรียนต่างประเทศสู่การจัดการเรียนรู้ของไทย*. [เว็บไซต์] เข้าถึงได้จาก <https://tdri.or.th/2020/05/examples-of-teaching-and-learning-in-covid-19-pandemic/>.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2. (2564). *รายงานผลการนิเทศการศึกษาการดำเนินงานและประเมินผลการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. มหาสารคาม: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 2.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564ก). *คู่มือการประเมินตัวชี้วัดตามมาตรการปรับปรุงประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ปีงบประมาณ 2564*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- _____. (2564ข). *แนวทางการจัดการเรียนการสอนในสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2564ค). รายงานสรุปผลการติดตาม ประเมินผลการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามตัวชี้วัดแผนปฏิบัติการสำหรับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563. กรุงเทพฯ: สำนักติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2563). รายงานเรียนออนไลน์ยุคโควิด-19: วิกฤตหรือโอกาสการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สิทธิชัย เวศสุวรรณ. (2558). การพัฒนารูปแบบการบริหารคุณภาพองค์กรในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา. (วิทยานิพนธ์ปริญญาคุชฎบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.
- CS&A International. (2021, 15 April). *The role of eLearning in crisis resilience*. from https://crisis-response.com/Articles/593184/The_role_of.aspx.
- Lichtenstein, Robert, David J. Schonfeld and Marsha Kline. (1994). Special topic/school crisis response: Expecting the unexpected. *Educational leadership*. 52(3): 79 - 83.
- Teacher Task force and UNESCO. (2021, 15 May). *7 ways to help teachers succeed when schools reopen*. from, <https://www.globalpartnership.org/blog/7-ways-help-teachers-succeed-when-schools-reopen>.